

Ramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Till finansutskottet

Finansutskottet har givit övriga utskott tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2013 om den ekonomiska politiken och förslaget till statsbudget för 2013, finansplanen och skattefrågor m.m. samt de motioner som väckts med anledning av propositionen, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Arbetsmarknadsutskottet har beredningsansvaret för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Förutom budgetpropositionens förslag till statsbudget, finansplan m.m. kommenterar utskottet även oppositionens förslag i motsvarande delar i partimotionerna 2012/13:Fi302 av Mikael Damberg m.fl. (S), 2012/13:Fi303 av Åsa Romon m.fl. (MP), 2012/13:Fi219 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) och 2012/13:Fi250 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V).

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag i proposition 2012/13:1 till ekonomisk politik, förslag till statsbudget för budgetåret 2013 och preliminär fördelning av utgifter för budgetåren 2014–2016 i fråga om ramarna för utgiftsområdena 13 och 14, finansplan, skattefrågor och inkomstberäkning för staten samt sammanhängande lagstiftning i de delar som berör utskottets beredningsområde. Utskottet avvisar oppositionspartiernas förslag i motsvarande delar. Enligt utskottets bedömning är regeringens förslag det som har störst förutsättningar att ta Sverige genom den ekonomiska oro som väntar genom att motverka arbetslöshet och erbjuda nya vägar tillbaka till arbetsmarknaden för dem som befinner sig utanför den. Nivån på ramen för budgetåret 2013 för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet bör vara 10 476 296 000 kronor och nivån på ramen för budgetåret 2013 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv 67 232 673 000 kronor.

Utskottets överväganden

Ramar för utgiftsområdena 13 och 14

Propositionen

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2013 att den politik man fört har bidragit till att den svenska tillväxten och sysselsättningen har utvecklats bättre än i de flesta andra EU-länder. Därmed kan ytterligare steg tas för att nå regeringens främsta mål för den ekonomiska politiken – full sysselsättning. Regeringen bedömer att sysselsättningen ökar med 0,4 procent under 2013 och att arbetslöshetsnivån sjunker något till ca 7,5 procent. Resursutnyttjandet på arbetsmarknaden är i nuläget lågt. Enligt vad som framförs i propositionen kommer företagen att ha ett stort behov av att anställa när efterfrågan ökar 2014. Till följd av regeringens strukturreformer och en växande befolkning i arbetsför ålder gör regeringen prognosen att sysselsättningen då ökar i snabb takt. Arbetslösheten bedöms minska under åren 2014–2016 och uppgå till drygt 5 procent 2016.

För att få fler i arbete föreslår regeringen permanenta och temporära åtgärder som främst syftar till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt, men också till att möta den svaga konjunkturutvecklingen. För att minska ungdomsarbetslösheten föreslås bl.a. utbildningsinsatser med fokus på att stärka de gymnasiala yrkesutbildningarna och ett tillfälligt ökat antal utbildningsplatser. Inom arbetsmarknadspolitikerna föreslås bl.a. en förstärkning av nystartsjobben, ökat förmedlarstöd och studiemotiverande insatser. Regeringen öppnar också för att stödja eventuella yrkesintroduktionsavtal mellan parterna. Inom integrationsområdet föreslås en förstärkning av etableringsreformen, bl.a. genom åtgärder för att stimulera ett snabbt kommunmottagande och ökade möjligheter till arbetsplatsförlagda insatser. Fler nyanlända kommer att omfattas av etableringsreformen. Regeringen föreslår också en tillfällig satsning med syfte att stimulera kommunernas arbete för att minska utanförskapet i vissa stadsdelar. För att motverka långtidsarbetslöshet föreslås bl.a. att medel tillförs för att skapa fler platser inom de arbetsmarknadspolitiska programmen. Insatserna för funktionshindrade på arbetsmarknaden förstärks bl.a. genom att möjligheten till individuellt stöd på en ny arbetsplats förbättras. Regeringen föreslår åtgärder för att förtydliga de krav som gäller för alla som uppbar arbetsmarknadsrelaterade ersättningar eller försörjningsstöd från det offentliga. Regeringen förordar även att beräkningen av försörjningsstödet ändras så att endast en del av arbetsinkomsten påverkar bedömningen av rätten till bistånd.

Av nedanstående tabell 1 framgår budgetramarna för utgiftsområdena 13 och 14 för 2012 inklusive regeringens förslag i ändringsbudgeten, regeringens förslag till budgetramar för 2013 och regeringens beräkning av utgiftsramarna för åren 2014–2016.

Tabell 1 Förslag till ramar för åren 2014–2016*Miljoner kronor*

	Budget 2012*	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
Utgiftsområde 13	8 379	10 476	13 397	13 730	13 686
Utgiftsområde 14	71 581	67 233	63 730	58 502	57 612

* Inklusive beslut om ändringar i statens budget för 2012 och förslag till ändringar i höständringsbudgeten.

När det gäller utgiftsområde 13 föreslår regeringen en ram för 2013 som är ca 2,1 miljarder kronor högre än för 2012. För de följande åren beräknas ramen bli ytterligare drygt 3 miljarder kronor högre. Huvudskälet är att regeringen räknar med ett ökat inflöde i etableringsreformen. Inflödet beror dels på de sänkta beviskraven vad gäller identitet för anhöriginvandrare, dels på förväntningar om en stor ökning av antalet nyanlända flyktingar från bl.a. Syrien. Två andra större förändringar som påverkar ramnivån är en höjning med 100 miljoner kronor per år för 2013 och 2014 för att stimulera kommunernas arbete med urban utveckling och en minskning om ca 200 miljoner kronor fr.o.m. 2015 i och med att regeringens särskilda jämställdhetsåtgärder för åren 2011–2014 upphör. För att täcka medelsbehovet har ca 1,4 miljarder kronor för 2013 och ca 1,5 miljarder kronor per år för de efterföljande åren överförts från utgiftsområde 8 Migration.

För utgiftsområde 14 föreslår regeringen en sänkning av ramen för 2013 med ca 4,3 miljarder kronor i jämförelse med 2012 års ram och ytterligare sänkningar i samma storleksordning för de därpå följande åren. Vissa av de tillfälliga åtgärder mot långtidsarbetslöshet som gjordes i 2012 års budget upphör, vilket motsvarar ca 839 miljoner kronor lägre anslag för 2013. De temporära regeländringar i arbetslöshetsförsäkringen som infördes 2010 för personer som lämnat sjukförsäkringen upphör att gälla 2013, vilket motsvarar ca 1,3 miljarder lägre anslag för 2013. Förändrade makroekonomiska förutsättningar i termer av t.ex. effekten av ändrade antaganden om antalet arbetslösa samt antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar svarar för en minskning av ramnivån om ca 2,1 miljarder kronor jämfört med 2012. De arbetsmarknadspolitiska reformer som föreslås i budgetpropositionen motsvarar enligt regeringen att utgifterna ökar med ca 1,1 miljard kronor för 2013.

När det gäller de s.k. skatteutgifter som belastar budgetens inkomstsida beräknas ett antal förändringar som netto motsvarar 500 miljoner kronor i högre utgifter för 2013 än för 2012. Dit hör bl.a. 400 miljoner kronor i högre utgifter för nystartsjobb.

Motionerna

De fyra oppositionspartierna har i sina budgetmotioner lämnat förslag till ramar för utgiftsområdena 13 och 14 som skiljer sig från regeringens förslag. Förslagen framgår av tabell 2 nedan. I det följande redovisas partiernas viktigaste skiljelinjer i förhållande till regeringens förslag med betoning på de delar som påverkar de alternativa ramnivåerna.

Tabell 2. Regeringens och partiernas förslag till ramar för 2013

Miljoner kronor

	BP 2013	Fi302 (S)	Fi303 (MP)	Fi219 (SD)	Fi250 (V)
Utgiftsområde 13	10 476	-100	-40	-4 803	+45
Utgiftsområde 14	67 233	+12 240	+5 130	+5 551	+12 991

Socialdemokraterna anför i partimotion 2012/13:Fi302 av *Mikael Damberg m.fl.* att man vill se ett övergripande sysselsättningsmål, vilket ska kompletteras kontinuerligt med tidsbestämda delmål. Målet ska vara styrande för den förda ekonomiska politiken, samtidigt som det finanspolitiska ramverket följs. Regeringen har enligt vad som framförs i motionen misslyckats med sitt löfte att bryta arbetslösheten och utanförskapet. Den höga arbetslösheten i Sverige håller tillbaka den ekonomiska utvecklingen och gör att utrymmet för nya ekonomiska reformer begränsas. Många företag har samtidigt svårt att rekrytera personal med rätt kompetens.

Socialdemokraterna föreslår en ram för utgiftsområde 13 som ligger 100 miljoner kronor under regeringens förslag för 2013 och 2014. För 2015 och 2016 beräknar partiet samma ram som regeringen. De huvudsakliga skillnaderna i anslagsanvisning inom utgiftsområdet för 2013 är en omfördelning av 100 miljoner kronor från sfi-bonusen och 600 miljoner kronor från lotsverksamheten 2013 till insatser i Arbetsförmedlingens regi i syfte att öka samverkan med kommunerna för att åstadkomma högre kvalitet i etableringsinsatserna för de nyanlända. De 100 miljoner kronor som regeringen avsatt för integrationsåtgärder i vissa s.k. utsatta områden vill Socialdemokraterna använda för att förbättra resultaten i skolorna i dessa områden och de vill därför överföra medlen till utgiftsområde 16.

För utgiftsområde 14 föreslår Socialdemokraterna en ram som ligger ca 12,2 miljarder kronor över regeringens förslag för 2013. De tre följande åren ligger man mellan 11,5 och 12,1 miljarder kronor över regeringens beräkning. Den högre ramen för 2013 beror bl.a. på förslag om förändringar i arbetslöshetsförsäkringen, motsvarande en ca 5,2 miljarder kronor högre anslagsnivå, i form av att taket höjs till 910 kronor per dag och ersättningsnivån höjs till 80 procent under hela ersättningsperioden. Även förslagen för att minska ungdomsarbetslösheten, i form av bl.a. ett ungdomskontrakt för unga arbetslösa utan gymnasieutbildning och subventioner till partsöverenskomna yrkesintroduktionsjobb, bidrar till den högre ramen med ca 4,5 miljarder kronor. Förslaget att ersätta jobb- och utvecklingsgarantins fas 3 med bl.a. nya jobb med särskilt anställningsstöd, s.k.

föreningsjobb i den ideella sektorn och intensifierad arbetsförmedling motsvarar ca 1,5 miljarder kronor. I den högre ramen ingår också bl.a. en satsning på Arbetsmiljöverket om 100 miljoner kronor.

När det gäller effekter på budgetens inkomstsida anges att slopandet av den s.k. arbetslöshetsavgiften medför minskade intäkter för staten om 2,5 miljarder kronor.

Miljöpartiet konstaterar i partimotion 2012/13:Fi303 av Åsa Romson m.fl. att regeringen gör en betydligt mer optimistisk bedömning av BNP-utvecklingen och utvecklingen på arbetsmarknaden än de flesta andra bedömare. Partiet anser att regeringens prognos med sjunkande arbetslöshet – med tanke på att nedåtriskerna i dagsläget förefaller större än uppåtriskerna – framstår som väl optimistisk. I kontrast till regeringens politik menar Miljöpartiet att deras partis förslag till ekonomisk politik sammantaget skulle innebära att nya jobb kommer att skapas, att miljö- och klimatutsläppen minskar och att större ansvar tas för de offentliga finanserna.

Miljöpartiet föreslår en ram för utgiftsområde 13 som ligger 40 miljoner kronor under regeringens förslag för 2013. För åren 2014–2016 ligger partiets förslag till ram mellan –40 och +60 miljoner kronor i förhållande till regeringens beräkning. Skillnaden för 2013 består huvudsakligen av att partiet vill satsa 50 miljoner kronor på kompetensutveckling för lärare inom ramen för Forum för levande historias verksamhet och att de 200 miljoner kronor på två år som regeringen låter utsatta områden tävla om i stället används till förbättrad sfi-undervisning i de aktuella bostadsområdena och flyttas till utgiftsområde 16.

För utgiftsområde 14 föreslår Miljöpartiet en ram som ligger ca 5,1 miljarder kronor över regeringens förslag för 2013. För de tre följande åren beräknas ramen till 6,3 miljarder kronor över regeringens beräkning. En del av den högre ramen för 2013 består av en förändring av arbetslöshetsförsäkringen – som ett steg mot partiets förslag om arbetslivstrygghet – med ett höjt tak och en långsammare nedtrappning av ersättningsnivån, motsvarande en utgiftshöjning för 2013 om 3,4 miljarder kronor. Andra större poster i den högre ramnivån är en satsning om ca 1,1 miljard kronor på traineeplatser i näringslivet och i välfärden och en stimulanspott på 480 miljoner kronor för att alla unga mellan 16 och 17 år ska kunna erbjudas sommarjobb. Miljöpartiet vill också se ett mer aktivt tillsynsarbete och förebyggande insatser mot ohälsa och arbetsskador och ökar därför Arbetsmiljöverkets resurser med 40 miljoner kronor årligen.

När det gäller effekter på budgetens inkomstsida med anknytning till utskottets beredningsområde redovisas en oförändrad nivå i förhållande till regeringens beräkning.

Sverigedemokraterna gör i partimotionen 2012/13:Fi219 av Jimmie Åkesson m.fl. bedömningen att Sveriges ekonomiska utgångsläge rent statsfinansiellt är relativt gott. Däremot fortsätter arbetslösheten att bita sig fast vid oroväckande höga nivåer. Sverigedemokraterna framhåller i motionen att man uppfattar matchningen på arbetsmarknaden som dagens stora problem

och presenterar partiets förslag till lösningar. Politiken sägs ha för avsikt att skapa förutsättningar för att Sveriges befintliga arbetskraft ska kunna möta den efterfrågan som finns på arbetsmarknaden. Partiet anför att man till skillnad från regeringen inte ser något egenvärde i att bedriva en överdriven utbudspolitik avseende lågutbildad eller okvalificerad arbetskraft.

Sverigedemokraterna föreslår en ram för utgiftsområde 13 som ligger ca 4,8 miljarder kronor under regeringens förslag för 2013. För åren 2014–2016 ligger partiets förslag till ram mellan ca 10,7 och ca 12,6 miljarder kronor lägre än regeringens förslag. Partiet vill enligt vad som anförs i motionen kraftigt skära ned på flera områden inom utgiftsområdet i takt med att partiets restriktiva invandrings- och integrationspolitik genomförs. Man väljer att inte avbryta ersättningen till kommuner i förtid utan vill låta redan ingångna avtal löpa till deras naturliga slut, men redovisar för 2013 en minskning med ca 1,3 miljarder kronor. Etableringsersättningen minskas med ca 860 miljoner kronor. Anslagen Integrationsåtgärder, Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare, Hemustrustningslån, Åtgärder mot diskriminering och rasism samt Särskilda jämställdhetsåtgärder avskaffas i sin helhet fr.o.m. budgetåret 2013, vilket motsvarar ca 2,6 miljarder kronor.

Ramen för utgiftsområde 14 föreslår Sverigedemokraterna ska läggas ca 5,6 miljarder kronor över regeringens förslag för 2013. För de därefter följande åren är förslaget till ram ca 4,6–5,4 miljarder kronor högre än regeringens förslag. Sverigedemokraterna vill för 2013 förändra arbetslöshetsförsäkringen genom att höja den högsta dagersättningen till 900 kronor, slopa den s.k. deltidsbegränsningen och återinföra 100-dagarsregeln. Förändringarna av arbetslöshetsförsäkringen beräknas kosta ca 5,7 miljarder kronor. Partiet räknar samtidigt med att förslaget om s.k. lärlingsjobb minskar utgifterna med ca 800 miljoner kronor. Andra förändringar är ett slopande av instegsjobben, vilket beräknas spara ca 500 miljoner kronor, och ett förstärkt starta-eget-bidrag till en kostnad av 350 miljoner kronor.

När det gäller effekter på budgetens inkomstsida med anknytning till utskottets beredningsområde redovisar partiet att dess förslag om s.k. lärlingsjobb innebär minskade intäkter med ca 1,3 miljarder kronor.

Vänsterpartiet konstaterar i partimotion 2012/13:Fi250 av *Jonas Sjöstedt m.fl.* att utvecklingen på arbetsmarknaden går trögt. Särskilt oroande är den mycket höga långtidsarbetslösheten. Enligt vad som framförs i motionen har regeringen satsat stort på mer eller mindre passiva massåtgärder i stället för att rusta de arbetslösa för framtidens arbetsliv genom satsningar på kunskaphöjande och utvecklande insatser.

Vänsterpartiet föreslår en ram för utgiftsområde 13 som ligger 45 miljoner kronor över regeringens förslag för 2013. För de följande åren beräknas partiets ram ligga mellan 500 och 900 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. Man vill för 2013 förstärka anslaget för att höja kommunersättningen med sammanlagt 500 miljoner kronor med avsikt att höja kvaliteten och ambitionsnivån på flyktingmottagandet. Vänsterpartiet avvi-

sar samtidigt delar av regeringens satsning på bl.a. lotsar i etableringsprocessen om 300 miljoner kronor, liksom regeringens sfi-bonus om 100 miljoner kronor och medlen för urbant utvecklingsarbete om 100 miljoner kronor.

När det gäller utgiftsområde 14 föreslår Vänsterpartiet en ram som ligger ca 13,0 miljarder kronor över regeringens förslag. Ramen ligger kvar på ungefär samma nivå även de därefter följande åren. När det gäller ramen för 2013 motsätter sig Vänsterpartiet regeringens neddragning av nivån på anslagen till Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader. Partiet vill också satsa 10,8 miljarder kronor netto mer än regeringen på arbetslöshetsförsäkringen genom att bl.a. höja den högsta dagpenningen till 960 kronor, grundbeloppet till 410 kronor och höja ersättningsnivån till 80 procent för hela ersättningsperioden samt för tid med aktivitetsstöd. Dessutom finns ett förslag om en förstärkt grundförsäkring. Vänsterpartiet föreslår att den s.k. fas 3 avskaffas, vilket innebär en besparing om 1,2 miljarder kronor i minskat platsbehov i garantierna. Samtidigt ökar anslagen för merkostnadsersättning respektive bidrag till handledartillägg med 739 miljoner kronor. En satsning på fler arbetsmarknadsutbildningar beräknas netto kosta 1,45 miljarder kronor. En höjning av taket för lönebidrag motsvarande 890 miljoner kronor och en förstärkning på arbetsmiljöområdet motsvarande 115 miljoner kronor är också betydande utgiftsposter.

När det gäller effekter på budgetens inkomstsida med anknytning till utskottets beredningsområde redovisas för 2013 en 9,0 miljarder kronor lägre nivå än regeringens förslag, kopplad till förslag om stöd till arbetsgivare för utbildningsvikariat, övergångsjobb samt lärlings- och traineeanställningar som ska ersätta fas 3. Övriga inkomstskillnader med anknytning till utskottets beredningsområde är 3,8 miljarder kronor lägre intäkter till följd av avdragsrätt för medlemskap i fackförbund och a-kassa och 2,5 miljarder kronor lägre intäkter på grund av den slopade arbetslöshetsavgiften i arbetslöshetsförsäkringen.

Utskottets ställningstagande

Arbetsmarknadens utveckling

Utskottet kan konstatera att den svenska arbetsmarknaden hittills klarat sig relativt väl sett mot bakgrund av den stora osäkerhet och turbulens som präglat den ekonomiska utvecklingen i den nära omvärlden. Trots att Sverige och världsekonomin har genomgått en mycket svår ekonomisk kris är antalet sysselsatta i dag inte bara högre än vad som var fallet före regeringsskiftet 2006 utan också högre än under den intensiva högkonjunktur som föregick finanskrisen. Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) var 4 689 000 människor mellan 15 och 74 år sysselsatta i Sverige under det andra kvartalet 2012, vilket är ca 265 000 fler än strax före regeringsskiftet under det andra kvartalet 2006 och ca 65 000 fler än strax före den ekonomiska krisen under det andra kvartalet 2008.

En viktig förklaring till att sysselsättningen har stigit trots svåra yttre förutsättningar är enligt utskottets mening att de reformer som alliansregeringen initierat – framför allt jobbskatteavdraget och förändringarna i socialförsäkringssystemen – har gjort att det har lönat sig bättre att arbeta och att fler människor därför har sökt sig ut på arbetsmarknaden. Antalet personer i arbetskraften hade enligt AKU stigit med 150 000 från det andra kvartalet 2006 till det andra kvartalet 2008 och med 302 000 till sammanlagt 5 114 200 personer till det andra kvartalet 2012. Som jämförelse kan nämnas att antalet personer utanför arbetskraften ökade med endast 81 000 personer under perioden 2006–2012. Sett till befolkningen i åldersgruppen 16–64 år är trenden än tydligare; samtidigt som 249 000 fler personer finns på arbetsmarknaden nu än vid regeringsskiftet har antalet personer utanför arbetskraften minskat med 65 000.

Mot bakgrund av att det är arbetskraftsutbudet som på lång sikt sätter ramarna för sysselsättningsutvecklingen ser utskottet positivt på att arbetskraftsdeltagandet på detta sätt ökat, även om det på kort sikt kan medföra en något högre arbetslöshet. Att såväl arbetskraften som sysselsättningen ökat mer än vad som kan förklaras av den demografiska och konjunkturella utvecklingen är indikatorer på att regeringens reformer haft avsedd effekt (jfr analysen i 2012 års ekonomiska vårproposition s. 46–47).

Sysselsättningspolitikens viktigaste uppgift är att öka den sysselsättningsnivå som är förenlig med stabil inflation och ekonomisk balans i övrigt, dvs. det är den varaktiga sysselsättningen som ska öka. Därför har alliansregeringen primärt genomfört strukturella reformer som syftat till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. I ljuset av detta välkomnar utskottet att regeringen i budgetpropositionen (Finansplanen s. 71) gör bedömningen att de hittills genomförda strukturellreformerna på lång sikt ökar sysselsättningen med ca 223 000 personer.

Utskottet kan alltså konstatera att den svenska arbetsmarknadens funktionssätt varaktigt har förbättrats. Utskottet noterar emellertid att det i det korta perspektivet finns anledning att tro att de senaste årens goda utveckling mattas något. Arbetsförmedlingen pekar i sin bedömning av arbetsmarknaden i september 2012 på tecken som tyder på en försvagning. Ett sådant tecken är att 7 300 personer varslades om uppsägning i september, vilket kan jämföras med 4 500 i september 2011. Flest varslade – 2 900 personer – finns nu inom tillverkningsindustrin. Även det faktum att antalet lediga platser som anmäldes till landets arbetsförmedlingar har minskat något och i september uppgick till 47 000 (8 000 färre än för ett år sedan) tyder på en viss inbromsning.

Utskottet kan konstatera att dessa indikatorer stämmer väl med den bild som såväl oberoende bedömare som regeringen själv tecknat av arbetsmarknadens utveckling under 2012 och 2013. Riksbanken gör bedömningen (Pennyngpolitisk uppföljning september 2012) att indikatorer pekar på svag utveckling på arbetsmarknaden under det närmaste halvåret och bedömer att sysselsättningen blir i stort sett oförändrad resten av året. Eftersom

antalet personer i arbetskraften bedöms fortsätta att öka, delvis av demografiska skäl, innebär detta att arbetslösheten kommer att öka något ytterligare. I takt med att konjunkturen förbättras under 2013 och 2014 kommer arbetslösheten att sjunka tillbaka igen. Konjunkturinstitutet pekar i sin senaste prognos (Konjunkturläget augusti 2012) på en sämre utveckling av antalet sysselsatta på kort sikt, men också på att försvagningen sker i begränsad omfattning. Samtidigt varnar man, liksom regeringen gör i budgetpropositionen, för att långa perioder av förhöjd arbetslöshet ger långvariga negativa effekter på arbetsmarknaden.

Regeringen gör bedömningen (Den makroekonomiska utvecklingen s. 161 ff.) att de framåtblickande indikatorerna på arbetskraftsefterfrågan som anställningsplaner, platsannonser, nyanmälda lediga platser och varsel tyder på att arbetsmarknaden fortsätter att utvecklas svagt under det andra halvåret 2012. Arbetslösheten bedöms ligga kvar på samma höga nivå under resten av 2012 och hela 2013, då det endast sker en svag ökning av sysselsättningen. År 2014 bedöms efterfrågan på arbetskraft ta fart. Den starka återhämtningen i ekonomin och det stigande resursutnyttjandet i företagen kommer då att leda till att företagen behöver öka arbetsstyrkan betydligt. De lediga resurserna på arbetsmarknaden gör att sysselsättningen kan öka kraftigt utan att det uppstår någon generell brist på arbetskraft. Återhämtningen på arbetsmarknaden väntas därför bli stark under 2014 och 2015. I takt med att sysselsättningen stiger kraftigt 2014 sjunker arbetslösheten snabbt.

Utskottet kan konstatera att samtliga bedömare understryker att prognoserna för den närmsta tidens utveckling på arbetsmarknaden är osäkra. Utskottet anser emellertid att det finns anledning att på kortare sikt vara uppmärksam på framför allt arbetslöshetens utveckling. Den samlade bilden tyder samtidigt enligt utskottets mening på att det handlar om en begränsad avmattning på arbetsmarknaden och att utvecklingen på längre sikt ger anledning till försiktig optimism.

Regeringens förslag till ramar

Utskottet noterar att regeringen föreslår en ram för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet om ca 10,5 miljarder kronor och en ram för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv om ca 67,2 miljarder kronor.

Mot bakgrund av tecknen på en avmattning på arbetsmarknaden är det enligt utskottets mening mycket välkommet att regeringen presenterar ytterligare åtgärder i budgetpropositionen för att hålla arbetslösheten tillbaka. Utskottet kan konstatera att risken för arbetslöshet, i synnerhet längre tids arbetslöshet, är ojämnt fördelad. Arbetsförmedlingen pekar i sin arbetsmarknadsprognos för 2012 och 2013 (Ura 2012:3) på att personer med högst förgymnasial utbildning, ungdomar och särskilt de med bristfällig utbildning, utrikes födda och särskilt de födda utom Europa, personer med funktionsnedsättning och äldre arbetslösa kommer att mötas av stora svårigheter att snabbt finna arbete. Utskottet ställer sig mot den bakgrunden

bakom att regeringen gör särskilda satsningar på grupper med svagare förankring på arbetsmarknaden för att förhindra att de fastnar i ett långvarigt utanförskap.

En nyckel till att kunna förhindra långvarigt utanförskap är att på ett tidigt stadium identifiera de arbetssökande som löper hög risk att hamna i en sådan situation. Utskottet ser därför positivt på det nya arbetssätt som Arbetsförmedlingen nu tillämpar som bl.a. innebär att den som skrivs in hos förmedlingen bedöms med hjälp av ett särskilt bedömningsverktyg som myndigheten har utvecklat. För att motverka långa tider utan arbete kan de personer som bedöms riskera att hamna i långtidsarbetslöshet tidigt få individanpassat stöd i form av framför allt förstärkta förmedlingsinsatser. Regeringen föreslår även att medel tillförs för 2013 och 2014 för fler praktik- och utbildningsplatser för personer med hög risk för långtidsarbetslöshet. Utskottet välkomnar dessa insatser, som understryker att den viktigaste insatsen i kampen mot långtidsarbetslöshet är att förhindra att den uppstår.

I de fall det inte varit möjligt att ens med tidiga stödåtgärder förhindra långtidsarbetslöshet är det enligt utskottets mening angeläget att bryta den så snart som möjligt. Regeringen gjorde i budgetpropositionen 2012 bedömningen att stödet till långtidsarbetslösa behövde förbättras genom en ökad aktivitet och kvalitet i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för unga. Utskottet noterar i budgetpropositionen 2013 att regeringen ska följa upp denna satsning, men att den också föreslår nya förstärkningar av bl. a. anställningsstödet. Regeringen vill också utvidga de motivationshöjande insatserna i folkhögskolesatsningen även till personer över 25 år. Utskottet har tidigare betonat vikten av en hög kvalitet i garantiprogrammen (ytr. 2011/12:AU1y) och ställer sig bakom regeringens förslag till åtgärder.

För att ge arbetslösa med funktionsnedsättning större möjligheter ökar regeringen möjligheten att få individuellt stöd på en ny arbetsplats (s.k. SIUS) och föreslår ett praktikprogram inom statliga myndigheter för personer med funktionsnedsättning. Utskottet uppskattar dessa steg för att föra arbetslösa med funktionsnedsättning närmare arbetsmarknaden.

Som utskottet tidigare framfört (ytr. 2011/12:AU6y) innebär ungdomsarbetslöshet en särskild problematik, framför allt när det gäller de ungdomar som aldrig får in en fot på arbetsmarknaden för att de saknar en fullständig utbildning och därför riskerar att fastna i ett långvarigt utanförskap. Att få dessa ungdomar tillbaka till skolbänken är ofta ett nödvändigt första steg för att stärka deras ställning på den framtida arbetsmarknaden.

Utskottet välkomnar därför att regeringen bl.a. föreslår en förlängning av den temporära satsningen på studiemotiverande insatser inom folkhögskolan, liksom av möjligheten för vissa långtidsarbetslösa ungdomar att få ett högre studiebidrag samt öronmärkta komvuxplatser. För att fortsättningsvis möta den svaga konjunkturutvecklingen föreslår regeringen dessutom en rad tillfälliga åtgärder inom utbildningspolitiken omfattande ca 18 000

platser under 2013. I satsningarna mot långtidsarbetslöshet bland ungdomar ingår också ett försök där sådana ungdomar ska kunna få flyttningsbidrag och en förstärkning av nystartsjobben för unga.

Utskottet noterar att regeringen även gör en stor satsning på att vidga etableringsreformen och tillföra medel till kommuner och Arbetsförmedlingen för att integrationen i samhället ska kunna påskyndas. Med anledning av vidgningen av målgruppen för etableringsinsatser – till även sådana anhöriga vars anknytningsperson fått uppehållstillstånd i Sverige för mellan 2 och 6 år sedan – föreslår regeringen att ersättningen till kommunerna ökas med 156 miljoner kronor 2013 och något mer åren därefter. Att på detta sätt underlätta familjeåterföreningar bör enligt utskottets mening både vara till stor glädje för de människor som skilts åt av krig och umbäranden och underlätta deras integration i det svenska samhället när de känner tryggheten av familjens närvaro.

Regeringen gör därutöver särskilda satsningar motsvarande ca 25 miljoner kronor 2013 och ca 265 miljoner kronor per år under åren 2014–2016 på att övergå till ett prestationsbaserat ersättningssystem till kommunerna och samtidigt ge dem kompensation för att hålla bostäder redo för kommande nyanlända. Utskottet ser positivt på att regeringen övergår till ett system där kommunerna ersätts för hur många nyanlända de faktiskt tar emot. Ett sådant system bör kunna minska den flaskhals som bostadstillgången utgör för integrationsprocessen.

Att etableringsuppdraget vidgas kommer också att ställa nya krav på Arbetsförmedlingens medarbetare. Utskottet välkomnar därför att regeringen föreslår att myndigheten tillförs ytterligare medel. Sammanlagt kommer därmed de beräknade personalresurserna inom etableringsreformen att uppgå till 675,5 miljoner kronor 2013. Regeringen vill också öka möjligheterna till arbetsplatsförlagda insatser för personer inom etableringsuppdraget, bl.a. genom ett s.k. praktiskt basår där arbetsträning blandas med svenskundervisning. För att öka efterfrågan på utrikes födda på arbetsmarknaden föreslås även vissa förstärkningar av instegsjobben. För att stimulera kommunernas arbete för att minska utanförskapet i de stadsdelar som omfattas av programmet urban utveckling (URBAN-15) tillförs 100 miljoner kronor per år 2013 och 2014 för ett prestationsbaserat bidrag. Utskottet ser dessa stimulanser för att underlätta för arbetsgivare att anställa nyanlända som väl motiverade mot bakgrund av den avmattning på arbetsmarknaden som väntas.

Sammanfattningsvis ställer sig utskottet bakom den inriktning på politiken som regeringen framför i budgetpropositionen för 2013 för att förhindra att arbetslöshet övergår i långvarigt utanförskap och för att bryta sådant utanförskap där det uppstått.

Oppositionspartiernas förslag till ramar

Utskottet kan konstatera att samtliga oppositionspartier yrkar på en flera miljarder kronor högre ramnivå än regeringen på utgiftsområde 14. På utgiftsområde 13 yrkar Sverigedemokraterna på en väsentligen lägre ramnivå än regeringen, medan övriga partiets förslag ligger inom 100 miljoner kronor från regeringens förslag.

Utskottet kan konstatera att oppositionspartierna framför en kritik i sina motioner som närmast får förstås som att man menar att regeringen lägger fram för *stora* satsningar på att stärka tillväxtpotentialerna och motverka att arbetslösheten biter sig fast. Utskottet kan inte instämma i denna kritik, även om utskottet naturligtvis inte har någon annan uppfattning gällande vikten av sunda statsfinanser. För att rusta Sverige för att klara en allt tuffare internationell konkurrens är det nödvändigt att investera för framtiden, för fler i arbete och för att förstärka Sveriges starka position ytterligare.

När det gäller oppositionspartiernas förslag till alternativ jobbpolitik är den enda riktigt tydliga gemensamma inriktningen kraven på höjda skatter – som gör det dyrare att anställa – för att finansiera olika typer av höjda ersättningar. Utskottet kan inte ställa sig bakom en sådan prioritering, eftersom den riskerar att leda till högre arbetslöshet och lägre sysselsättning. Alla oppositionspartier vill fördubbla arbetsgivaravgiften för att anställa ungdomar. Några av dem vill därutöver bl.a. minska ROT- och RUT-avdragen, höja restaurangmomsen och på olika sätt reducera jobbskatteavdraget. Sammantaget skulle dessa förändringar innebära att kostnaden för att anställa skulle öka med tiotals miljarder kronor och behållningen av att arbeta skulle minska.

Utskottet vill också peka på hur otillfredsställande det är att Socialdemokraterna som enda oppositionsparti i motion 2012/13:Fi302 och övriga budgetmotioner har frångått riksdagens etablerade praxis att tydligt redovisa hur de egna förslagen fördelar sig på anslag och inkomstitlar. Att på detta sätt försvåra möjligheterna att på ett rättvisande sätt jämföra de olika budgetalternativen minskar enligt utskottets mening medborgarnas insyn och går emot intentionerna med den statliga budgetprocessen.

Utskottet kan konstatera att oppositionspartiernas avvikelser från regeringens förslag när det gäller ramnivån för utgiftsområdena 13 och 14 har tre orsaker: högre ersättningar, högre utgifter för traditionell arbetsmarknadspolitik och sänkt ambitionsnivå i integrationspolitiken.

Höjda ramar för högre ersättningar

Utskottet anser att kritiken mot regeringens investeringar för ökad tillväxt och minskad arbetslöshet är svårbegriplig mot bakgrund av att oppositionspartierna samtidigt väljer att avsätta mycket betydande budgetresurser på åtgärder som riskerar att leda till högre arbetslöshet. Partierna reserverar mellan 3,4 och 10,8 miljarder kronor i nettoutgifter av det begränsade reformutrymmet för en mer generös arbetslöshetsförsäkring. För åtminstone Vänsterpartiet är bruttoutgifterna för de föreslagna förändringarna

betydligt högre, men partiet väljer att räkna med att den egna politiken genom någon form av dynamiska effekter ska resultera i stora anslagsbesparingar. I Socialdemokraternas och Vänsterpartiets fall tillkommer därutöver ytterligare flermiljardbelopp i sänkta avgifter och avdragsrätt för medlemskap i a-kassa. Utskottet har svårt att se att sådana ensidiga satsningar på åtgärder som riskerar att höja arbetslösheten kan vara statsfinansiellt motiverade.

Utskottet har noterat att det i delar av den allmänna debatten har framförts en missuppfattning om att forskningsläget gällande arbetslöshetsförsäkringens effekter på exempelvis sökbeteende och – i förlängningen – arbetslöshet skulle vara oklart eller svårtolkat. En annan missuppfattning är att det inte skulle finnas studier på svenska och nordiska data. Utskottet kan konstatera att det i såväl de forskningsrapporter om arbetslöshetsförsäringen som presenterats av IFAU som i den forskningsöversikt som två internationella forskare skrev till Långtidsutredningen 2011 tvärtom visas tydliga effekter i samma riktning även i en svensk kontext.

Utskottet noterar exempelvis att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill höja ersättningsnivån till 80 procent under hela ersättningsperioden och att samtliga oppositionspartier förordar en höjning av den högsta dagersättningen – taket – i arbetslöshetsförsäringen. Långtidsutredningen sammanfattar forskningsläget gällande ersättningsgraden – den samlade effekten av ersättningsnivån och den högsta dagersättningen – på följande sätt (Tatsiramos & van Ours, bil. 9 till LU2011 s. 73): ”Utvärderingar tyder på att en sänkning av ersättningsgraden ökar sannolikheten att arbetslösa får jobb, medan en höjning ökar arbetslöshetstiden.” Utskottet vill i sammanhanget också peka på att Långtidsutredningens forskare understryker fördelarna med en s.k. fallande ersättningsprofil av den typ som finns i den svenska försäringen, dvs. att ersättningsgraden minskar stegvis under ersättningsperioden eftersom sökintensiteten ökar i slutet av en ersättningsperiod.

Utskottet noterar att de komponenter i arbetslöshetsförsäringen som IFAU och andra forskare lyfter fram som viktiga för att inte försäkringens utformning ska bidra till högre arbetslöshet är de där alliansregeringen har sökt omforma försäringen. Förutom de komponenter som hittills nämnts betonar forskarna bl.a. vikten av kontroll (bl.a. Forslund & Vikström i LU2011 bil. 1) och fördelarna med en obligatorisk försäkring (bl.a. IFAU remissvar 2008-08-14). Långtidsutredningens forskare sammanfattar sin bedömning av den svenska arbetslöshetsförsäringen på följande sätt (LU2011 bil. 9 s. 76): ”Utformningen av den svenska arbetslöshetsförsäringen har tagit i beaktande alla de incitamentsmekanismer som är kända att påverka utflödet och inflödet i arbetslöshet.”

Utskottet vill betona att svaret på hur man bäst ska göra avvägningen mellan graden av trygghet och graden av omställning i arbetslöshetsförsäringen inte är enkelt att finna eller kan sökas i forskningslitteraturen. Att det emellertid handlar om just en *avvägning* mellan två viktiga värden

framstår som tydligt för utskottet. Forskningen baserad såväl på svenska som på internationella data pekar, tvärtemot vad som ibland påstås, tydligt i samma riktning när det gäller vilka effekter en alltför generös arbetslöshetsförsäkring riskerar att få på arbetslösheten. I ett läge med svag konjunktur och en redan alltför hög nivå på arbetslöshet och långtidsarbetslöshet vore det därför enligt utskottets mening riskfyllt och felaktigt att som oppositionspartierna föreslår *som enskild åtgärd* kraftigt höja taket i försäkringen.

Än mer problematiskt vore det naturligtvis att, som framför allt Vänsterpartiet förordar, därutöver återställa alla de ändringar av arbetslöshetsförsäkringen som alliansregeringen genomfört. Allianspartiernas reformering av försäkringen har haft stöd i forskning, vilket också har varit ett viktigt skäl till att de genomförts. Utskottet utesluter inte att justeringar kan vara befogade och följer med intresse arbetet i den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen, men anser att grundprinciperna i regeringens reformer varit de rätta.

Höjda ramar för mer av traditionell arbetsmarknadspolitik

På det arbetsmarknadspolitiska området kan utskottet konstatera att det i fråga om Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet i allt väsentligt förefaller vara samma förslag i år som framförts med anledning av de senaste årens budgetpropositioner. Utskottet hänvisar till sin tidigare behandling av dessa förslag, senast i betänkande 2011/12:AU2.

Utskottet ser däremot anledning att något kommentera den socialdemokratiska motionen i dessa delar. När det gäller insatser för unga arbetslösa noterar utskottet att tanken på vad man kallar utbildningskontrakt var ny i partiets motion med anledning av 2012 års ekonomiska vårproposition. Utskottet kunde då konstatera (yttr. 2011/12:AU6y) att förslaget visserligen har vissa förtjänster, men att det också i allt väsentligt redan är infört eller aviserat av regeringen. Att ungdomar ska ha en individuell plan genomförs genom profileringsverktyget och de förstärkta möjligheter att tidigt ge ungdomar stöd som nu införs. Möjligheten att varva studier med praktik kommer att ges genom regeringens aviserade förslag om lärlingsprovanställning där ett utredningsförslag väntas i november 2012. Den högre ersättningsnivån tillgodoses genom att regeringen förlänger satsningen på att ge ungdomar mellan 20 och 24 år som saknar fullständig grund- eller gymnasieutbildning möjlighet att få den högre bidragsnivån inom studiemedlen om de återgår till sådana studier. Utskottet välkomnar att socialdemokraterna genom förslaget om ett utbildningskontrakt således ställer sig bakom viktiga komponenter i regeringens politik för unga arbetslösa som saknar fullständig grund- eller gymnasieutbildning.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att Socialdemokraterna även ställer sig bakom regeringens arbete med arbetsmarknadens parter gällande yrkesintroduktionsanställningar. Regeringen vill stödja partsöverenskommelser i syfte att fler avtal om yrkesintroduktion ska tecknas och att fler anställningar kommer till stånd inom ramen för dessa avtal. I en sådan

jobbakt skulle parterna ansvara för att betydligt fler unga anställs genom yrkesintroduktionsavtal, medan staten skulle kunna bidra med att stödja anställningar inom ramen för dessa avtal.

Utskottet noterar emellertid, liksom regeringen, att avtalen ännu omfattar få unga och att de skiljer sig åt mellan olika avtalsområden. Det förefaller därmed olämpligt att som Socialdemokraterna gör föregripa parternas arbete och låsa fast formerna för statens insats i pakten till en viss, förutbestämd och dessutom synnerligen kostsam konstruktion. Regeringens linje är i stället att värna parternas autonomi och under förhandlingsarbetet begränsa sig till att föra ett kontinuerligt, positivt och lyhört trepartssamtal. Därefter – när parternas behov är klarlagda inom ett visst avtalsområde – kan statens insats anpassas till vad som ger störst sysselsättningseffekt i de specifika fallen. Utskottet gör bedömningen att regeringens linje är den mer sysselsättningspolitiskt och statsfinansiellt ändamålsenliga.

När det gäller insatser för långtidsarbetslösa framhävs i Socialdemokraternas motion att man vill avskaffa jobb- och utvecklingsgarantins sysselsättningsfas och ersätta den med olika typer av ettåriga, tidsbegränsade anställningar med särskilt anställningsstöd. Utskottet beklagar det upphetsade tonfallet i motionen gällande en svår frågeställning om hur staten bäst ska stödja dem som står mycket långt från arbetsmarknaden. Utskottet kan för det första konstatera att det socialdemokratiska förslaget i sig väcker många obesvarade frågor bl.a. om vad som ska hända dem som inte får någon anställning trots subvention, vad som ska hända dem som inte erbjuds återanställning efter det första året och vilka incitamentseffekter en anställning i sysselsättningsfasen skapar för dem som befinner sig i de tidigare faserna.

Utskottet vill för det andra peka på att potentiella arbetsgivare redan i dagsläget i de flesta fall åtnjuter betydande subventioner om de vill anställa en person som befinner sig i sysselsättningsfasen, genom bl.a. nystartsjobb, särskilt anställningsstöd och lönebidrag. (En översikt ges i 2012 års ekonomiska vårproposition [prop. 2011/12:100] s.118.) Som utskottet nämnt ovan föreslår regeringen också, i syfte att möjliggöra ett ökat utflöde från jobb- och utvecklingsgarantin till arbete, bl.a. en permanent förstärkning av det särskilda anställningsstödet. För att stimulera arbetsgivare att anställa unga som varit arbetslösa en längre tid och för att öka utflödet ur jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar föreslår regeringen att subventionen i nystartsjobb för ungdomar fördubblas, utöver den nedsättning som den s.k. ungdomsrabatten ger.

Utskottet gör bedömningen att det för många av dem som varit borta länge från arbetsmarknaden och nu befinner sig i sysselsättningsfasen inte är bristen på en tillräckligt stor subvention som är det främsta hindret för att få ett jobb. Enligt vad som återges i budgetpropositionen (Finansplanen s. 57) kan exempelvis en ung person som har varit arbetslös i minst 18 månader få en månadslön på 20 000 kronor före skatt genom ett särskilt anställningsstöd, medan arbetsgivaren endast har en lönekostnad på ca

3 800 kronor. I detta avseende torde inte Socialdemokraternas förslag om en ytterligare något högre subventionsgrad vara avgörande. Det handlar i stället enligt utskottets mening om att attityden hos många arbetsgivare skulle behöva förändras så att de ser kapaciteten hos människorna, snarare än deras arbetslöshet. Utskottet välkomnar därför Arbetsförmedlingens förstärkta arbetsgivarkontakter, som skapar det förtroende som kan hjälpa arbetsgivare att våga fylla en ledig plats även med en person som varit borta från arbetsmarknaden under en tid. Utskottet vill i sammanhanget också lyfta fram Arbetsförmedlingens särskilda informationsinsatser till arbetsgivare, exempelvis "Se kraften!" om personer med funktionsnedsättnings kapacitet på arbetsmarknaden, och det särskilda uppdrag man nu får att informera arbetsgivare om de subventioner som finns.

Utskottet kan slutligen konstatera att Socialdemokraterna återigen föreslår extra miljardpåslag till traditionell arbetsmarknadsutbildning. Arbetsmarknadsutbildningar kan ha sin plats i den arbetsmarknadspolitiska arsenalen, men utskottet noterar att Statskontoret nyligen visat (Statskontoret 2012:28) att det är en mycket kostsam åtgärd. Utskottet kunde i föregående års budgetbehandling konstatera (bet. 2011/12:AU2) att Socialdemokraterna krävt kraftiga volymökningar i fråga om yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning vid varje riksmöte – under såväl hög- som lågkonjunktur – sedan alliansregeringen tillträdde. Utskottet drog då slutsatsen att de grundläggande byggstenarna i den socialdemokratiska arbetsmarknadspolitiken tycks vara desamma oavsett hur arbetsmarknaden utvecklas och oavsett konjunktur. Detta års budgetmotion ger inte utskottet anledning att ompröva denna slutsats.

Sammanfattningsvis anser utskottet att de idéer i den socialdemokratiska motionen som utskottet lyft fram som positiva i allt väsentligt återspeglar insatser som regeringen redan har genomfört eller kommer att genomföra. Mot den bakgrunden kan det enligt utskottets mening inte anses vara kostnadseffektivt att avsätta närmare 6 miljarder kronor extra på tekniska speciallösningar av tveksamt mervärde och på kraftigt höjda volymer av traditionell Amspolitik.

Lägre ramar för sänkta integrationspolitiska ambitioner

Utskottet sätter stort värde på att det finns en bred majoritet i riksdagen bakom Sveriges tradition av en generös migrations- och integrationspolitik. Utskottet noterar att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet tydliggör i sina respektive budgetalternativ att Sverige inte kan undandra sig sitt ansvar under de kommande åren när det gäller att ta hand om återförenade familjer och människor på flykt, framför allt från inbördeskriget Syrien. Utskottet kommer i betänkande 2012/13:AU1 att återkomma till de skiljelinjer som finns i synen på integrationspolitiken, där Alliansens tydliga arbetslinje står mot det mer passiva förhållningssätt som också kännetecknade den tidigare socialdemokratiska regeringens integrationspolitik.

I detta sammanhang begränsar sig utskottet emellertid till den sverigedemokratiska motionen 2012/13:Fi219, eftersom det där framgår att partiet avviker genom att föreslå en kraftigt sänkt ram för utgiftsområde 13. Som tidigare framförts (senast i yttr. 2011/12:AU1y) delar utskottet inte den negativa syn på människor som kommit till Sverige på flykt undan krig och förtryck eller för att förverkliga sina drömmar som genomsyrar Sverigedemokraternas motion. Till skillnad från Sverigedemokraterna välkomnar utskottet att människor med andra erfarenheter och kunskaper ges möjlighet att bidra såväl kulturellt som ekonomiskt till vår gemensamma framtid. Partiets förslag att begränsa arbetskraftsinvandringen till ett konjunkturstyrt system med gästarbetare som ges tillfälliga uppehållstillstånd skulle – om det blev verklighet – göra att Sverige gick miste om värdefull arbetskraft och medföra osäkerhet och otrygghet för dem som kommit hit. Spänningarna i ett samhälle minskar knappast av att vissa människor inte uppmuntras att känna sig välkomna och delaktiga i detta samhälle.

Utskottet vill kraftigt ifrågasätta den sverigedemokratiska analysen att drastiskt minskade anslag till integrationsåtgärder och en hård assimileringspolitik skulle leda till minskade spänningar i det svenska samhället. Den sverigedemokratiska retoriken om att begränsa invandringen för att kunna ta hand om dem som redan kommit till Sverige ekar tomt när partiet i sitt budgetförslag yrkar på halverade utgifter på integrationsområdet redan 2013 och i stort sett vill avveckla området helt till 2015. Utskottet gör också bedömningen att sådana kraftiga besparingar – förutom att vara icke önskvärda i sak – framstår som helt orealistiska att genomföra i den takt som föreslås. Därmed blir det enligt utskottets mening nödvändigt att ifrågasätta hela det sverigedemokratiska budgetalternativet, eftersom det i hög grad bygger på dessa orealistiska besparingar.

De integrationsproblem som finns i samhället i stort och på arbetsmarknaden – och som inte ska vare sig förminskas eller förenklas – löses enligt utskottets mening framför allt genom att man underlättar för invandrare att få en egen försörjning och genom att de får bättre möjligheter att lära sig svenska. Etableringsreformen, nystarts- och instegsjobb, förslaget om nystartszoner, validering av utländska examina och sfi-bonusen är bara några exempel på hur regeringen arbetar för att förbättra integrationen, vilket utskottet välkomnar.

I budgetpropositionen för 2013 aviseras som tidigare nämnts ytterligare steg mot en snabbare integrationsprocess, i form av bl.a. större möjligheter att arbeta och samtidigt få behålla etableringsersättning, insatser för att förbättra kommunernas mottagningskapacitet och införandet av en möjlighet för nyanlända med svag utbildningsbakgrund att genomgå ett praktiskt basår för att få in en fot på arbetsmarknaden.

Utskottet välkomnar även dessa förslag till insatser och avfärdar Sverigedemokraternas förslag om en lägre ambitionsnivå på integrationsområdet och en kraftigt sänkt ram för utgiftsområde 13.

Sammanfattning

Utskottet ställer sig sammanfattningsvis bakom regeringens förslag i proposition 2012/13:1 till ekonomisk politik, förslag till statsbudget för budgetåret 2013 och preliminär fördelning av utgifter för budgetåren 2014–2016 i fråga om ramarna för utgiftsområdena 13 och 14, finansplan, skattefrågor och inkomstberäkning för staten samt sammanhängande lagstiftning i de delar som berör utskottets beredningsområde. Utskottet avvisar oppositionspartiernas förslag i motsvarande delar. Enligt utskottets bedömning är regeringens förslag det som har störst förutsättningar att ta Sverige genom den ekonomiska oro som väntar genom att motverka arbetslöshet och erbjuda nya vägar tillbaka till arbetsmarknaden för dem som befinner sig utanför den. Nivån på ramen för budgetåret 2013 för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet bör alltså vara 10 476 296 000 kronor och nivån på ramen för budgetåret 2013 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv 67 232 673 000 kronor.

Stockholm den 23 oktober 2012

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Ylva Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ylva Johansson (S), Maria Plass (M), Katarina Brännström (M), Maria Stenberg (S), Gustav Nilsson (M), Patrik Björck (S), Hans Backman (FP), Ann-Christin Ahlberg (S), Annika Qarlsso (C), Johan Andersson (S), Hanif Bali (M), Mehmet Kaplan (MP), Andreas Carlson (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Josefin Brink (V), Jenny Petersson (M) och Christina Karlsson (S).

Avvikande meningar

1. Ramar för utgiftsområdena 13 och 14 (S)

Ylva Johansson (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S) och Christina Karlsson (S) anför:

Vi socialdemokrater anser att den samlade ekonomiska politiken måste utformas så att individens vilja och möjlighet till arbete förstärks. Det sker genom att arbete lönar sig, genom en bra lön och rätt till exempelvis pension, a-kassa och föräldraförsäkring. Men det räcker inte med att fokusera på människors vilja till arbete. Politiken måste också utformas så att fler kan arbeta. Det handlar bl.a. om att öka sysselsättningen och arbetstiden genom välfärdsreformer, som tillgång till barnomsorg och äldreomsorg. Men det handlar också om att förbättra villkoren på jobbet genom medvetna insatser för bättre arbetsmiljö och möjligheter att få fast heltidstjänst. Slutligen måste politiken bidra till att forma en ekonomisk miljö där fler jobb kan skapas så att fler också hittar ett arbete.

Vi föreslår investeringar i mer och bättre utbildning, på alla nivåer och genom hela yrkeslivet. Rekryteringsgapet måste stängas. Vi vill utforma en satsning på bristyrken i nära samverkan med det privata näringslivet och andra arbetsgivare. Huvuddelen av utbildningen förväntas ske inom ramen för den arbetsmarknadsutbildning som finns men vi vill dessutom öppna upp mellan den reguljära utbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. På så sätt blir det möjligt att ta hela utbildningssystemet i anspråk för en större satsning på bristyrkesutbildning. Vi investerar 1 miljard kronor 2013 till sammantaget 5 500 nya platser inom bristyrkesutbildning.

Fas 3 ska avvecklas. Den artificiella sysselsättningen ska ersättas med riktiga jobb till avtalsenliga villkor och med reguljär utbildning. Fas 3 har haft karaktären av ändstation på arbetsmarknaden. Det har inte varit tillåtet att studera eller få stöd att starta eget och väldigt få går vidare till arbete eller studier. Vi socialdemokrater anser att fas 3 bör avvecklas till förmån för åtgärder som ger dokumenterad effekt. För fas 3-deltagare vill vi

- inrätta 10 000 nya jobb med särskilt anställningsstöd och särskilt anställningsstöd (100) i kommuner och landsting
- inrätta 5 500 nya föreningsjobb
- inrätta 5 000 nya platser inom intensifierad arbetsförmedling
- ge möjlighet till deltagare i fas 3 att komma vidare med bibehållen ersättning genom 13 000 av de nya platserna inom bristyrkesutbildning, komvux, yrkesvux, yrkeshögskolan, högskola eller universitet.

Kostnaden för de offentliga finanserna att avskaffa Fas3 är 2,0 miljarder kronor.

Ungdomsarbetslösheten måste knäckas. Ingen ung ska vara arbetslös mer än sex månader. Eftersom arbetslösheten bland unga ser väldigt olika ut bland olika ungdomsgrupper behövs en bred palett av insatser som sammantaget innebär att alla unga under 25 år som varit arbetslösa i mer än sex månader anvisas antingen arbete eller utbildning.

- För det första vill vi införa ett utbildningskontrakt för unga utan fullgjord gymnasieutbildning. Unga arbetslösa utan fullständig gymnasieutbildning ska slutföra den. Det ska bli ett krav på unga arbetslösa som får ersättning från samhället.
- För det andra vill vi brett satsa på yrkesintroduktionsjobb. I vårt budgetalternativ gör vi en satsning där kommuner och landsting kan erbjuda 75-procentiga anställningar till kollektivavtalade löner kombinerat med 25 procents handledning och utbildning. Vi inrättar också ett kraftigt stöd till arbetsgivare som anställer inom yrkesintroduktionsavtalen, för att stödja modellen inom det privata näringslivet.
- För det tredje vill vi brett satsa på kunskap. Här behövs breda satsningar på bristyrkesutbildning som utformas i nära samverkan med näringslivet och andra arbetsgivare, en utbyggd yrkesutbildning och en satsning på högskolan. Vi räknar också med att 5 000 av de nya platserna inom yrkeshögskolan samt högskola och universitet tas i anspråk av ungdomar som vill komma vidare från långvarig arbetslöshet.

En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är betydelsefull för att svenska företag ska klara av omställning, förnyelse och att stärka sin konkurrenskraft. Samtidigt är den grunden för att människor ska ha ekonomisk trygghet under omställningen. En av de mest angelägna förändringarna av dagens illa fungerande a-kassa är att sänka avgifterna till arbetslöshetsförsäkringen så att fler skaffar sig ett försäkringsskydd. Vi föreslår därför att den s.k. arbetslöshetsavgiften tas bort helt. Det försvagar de offentliga finanserna med 2,5 miljarder kronor 2013. Vårt förslag innebär att avgiften sänks i de flesta a-kassor.

För att fler ska få ett rimligt inkomstskydd vid arbetslöshet måste taket i arbetslöshetsförsäkringen höjas rejält. Vi föreslår nu att taket i a-kassan höjs från dagens 680 kronor till 910 kronor per dag. Det innebär att den maximala inkomst som berättigar till 80 procents ersättning höjs från 18 700 kronor till 25 000 kronor. Taket sänks efter 100 dagar med 150 kronor till 760 kronor per dag. Vi föreslår vidare att ersättningsnivån höjs till 80 procent under hela ersättningsperioden. Sammantaget innebär dessa förbättringar av arbetslöshetsförsäkringen – höjd ersättningsnivå och höjt tak – att de offentliga finanserna försvagas med 3,4 miljarder 2013.

Arbetsmiljön har försämrats på en rad områden både inom industrin och tjänstesektorn. Samtidigt har regeringen kraftigt minskat Arbetsmiljöverkets resurser. Det har påverkat omfattningen av det viktiga tillsynsarbetet som inspektörerna genomför på arbetsplatserna. Vi vill därför stärka Arbetsmiljöverket med 100 miljoner kronor 2013.

För att långsiktigt öka sysselsättningen bland utrikes födda vill vi göra omprioriteringar av de statliga medlen i syfte att höja kvaliteten på etableringsinsatserna för nyanlända. Totalt för vi i vårt budgetalternativ över 100 miljoner kronor från sfi-bonusen och 600 miljoner kronor från lotsverksamheten 2013 till insatser i Arbetsförmedlingens regi i syfte samverka med kommunerna kring högre kvalitet i etableringsinsatserna för de nyanlända. De 100 miljoner kronor som regeringen avsatt för integrationsåtgärder i vissa s.k. utsatta områden vill vi använda för att förbättra resultaten i skolorna i dessa områden. Vi vill därför överföra 100 miljoner kronor från utgiftsområde 13 till utgiftsområde 16.

Vi socialdemokrater avvisar regeringens förslag till ramar för budgetåret 2013 och ställer oss i stället bakom vad som framförs i motion 2012/13: Fi302 (S) om en ram som ligger 100 miljoner kronor lägre än regeringens förslag för utgiftsområde 13 och en ram som ligger 12 240 miljoner kronor högre än regeringens förslag för utgiftsområde 14.

2. Ramar för utgiftsområdena 13 och 14 (MP)

Mehmet Kaplan (MP) anför:

Sverige står inför stora utmaningar. Vi behöver samtidigt möta problem med hög arbetslöshet, förändrat klimat och en ekonomiskt orolig omvärld. Miljöpartiet menar därför att Sverige behöver satsningar på nya jobb och en ekonomisk politik som gynnar en långsiktigt hållbar grön omställning. Unga människors möjligheter att få jobb och utbildning behöver underlättas så att deras chanser på arbetsmarknaden stärks. Regeringens ekonomiska politik möter varken de kortsiktiga eller långsiktiga utmaningar vi står inför. Miljöpartiets förslag till ekonomisk politik innebär däremot att nya jobb kommer att skapas, att miljö- och klimatutsläppen minskar och att större ansvar tas för de offentliga finanserna. Vi skapar förutsättningar för nya jobb i ett modernare Sverige.

Regeringen gör en betydligt mer optimistisk bedömning av BNP-utvecklingen och utvecklingen på arbetsmarknaden än andra bedömare. Med tanke på att nedåtriskerna i dagsläget förefaller större än uppåtriskerna framstår regeringens prognos med sjunkande arbetslöshet som väl optimistisk. Utöver de konjunkturella problemen på arbetsmarknaden finns också fortsättningsvis mycket stora strukturella problem på arbetsmarknaden. För det första är antalet långtidsarbetslösa väldigt stort och långtidsarbetslösheten bland ungdomar är fortsatt mycket hög. För det andra fortfarande arbetskraftsbristen att vara stor inom många branscher.

Ungdomsarbetslösheten i Sverige har bitit sig fast på höga nivåer de senaste decennierna och är bland de högsta inom OECD. Miljöpartiet anser att sänkta ingångslöner för unga och försämrade anställningstrygghet är fel väg att gå för att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten. Miljöpartiet vill i stället bl.a. slopa arbetsgivaravgiften helt i ett år för den som anställer en ung arbetslös. Vi föreslår också en satsning på traineeplatser i näringslivet och i välfärden. Vårt förslag är att arbetsgivarens kostnad

utöver arbetsgivaravgiften sänks med 25 procent för arbetslösa under 26 år som får en traineeplats. För en ung långtidsarbetslös blir nedsättningen 50 procent. Sammantaget avsätter Miljöpartiet resurser som motsvarar minst 15 000 traineeplatser i näringslivet och i välfärden.

Miljöpartiet vill minska avståndet mellan utbildning och arbetsliv. Vi vill öka kontaktytorna mellan skola och arbetsliv. Detta görs bl.a. genom förbättrad studie- och yrkesvägledning och genom att garantera att alla unga mellan 16 och 17 år erbjuds sommarjobb och utvecklad prao. Miljöpartiet föreslår ett utökat stöd till kommunerna för detta ändamål. Vi vill också underlätta övergången från högskola till arbetsliv genom praktik för studenter under utbildning och akademikerpraktik.

Vi vill att Arbetsförmedlingen får ett tydligt uppdrag att samverka med kommuner för att arbeta individuellt med unga redan från dag ett i arbetslöshet. Genom ökad samverkan ska unga slippa bollas mellan olika insatser och matchningen till jobb förbättras. Miljöpartiet vill se fler aktörer med specifik kompetens som ges möjlighet att bedriva verksamhet på samma villkor som Arbetsförmedlingen, t.ex. för unga, personer med funktionsnedsättning eller inom specifika branscher. Man skulle kunna skapa fler lokala, framgångsrika modeller om Arbetsförmedlingens regelsystem blir mer flexibelt och öppnar för lokala lösningar. Vi avsätter 100 miljoner kronor till s.k. Navigatorcentrum där Arbetsförmedling och kommun samverkar för att få unga i arbete.

Miljöpartiet driver ett förslag om samlad arbetslivstrygghet: en gemensam försäkring där både allmän sjukförsäkring och allmän arbetslöshetsförsäkring ingår med en lägsta ersättning. Som steg på vägen mot arbetslivstrygghet vill vi bl.a., höja taket samt höja ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen och ta bort de differentierade avgifterna. Vi vill också att ersättningsgrundande inkomst räknas på samma sätt om man är sjuk eller arbetslös så att det blir en inkomstförsäkring. Miljöpartiet satsar 2,3 miljarder kronor på att höja taket i a-kassan under 2013. Varje försäkring måste innebära en avvägning mellan inkomsttrygghet och drivkrafter för arbete. Därför föreslår vi samtidigt att man inför ytterligare ett steg i ersättningstrappan, så att den får fyra steg i stället för tre som i dag.

Miljöpartiet vill se ett mer aktivt tillsynsarbete och förebyggande insatser mot ohälsa och arbetsskador. Med en bra arbetsmiljö såväl psykiskt som fysiskt kan människor dessutom få bättre möjlighet att själva välja när de vill ta ut pension i stället för att tvingas sluta i förtid på grund av ohälsa. Arbetsmiljöverkets uppdrag om särskilda insatser för att förhindra att kvinnor slås ut från arbetslivet på grund av arbetsmiljörelaterade problem är viktigt. Vi vill att kvinnor och mäns arbetsskador ska bedömas på lika villkor och att regeringen ser till att gällande lagstiftning tillämpas. Vi vill också att arbetsmiljölagen ses över så att den tydligt anpassas efter både kvinnodominerade och traditionellt mansdominerade arbetsplatser. Det behövs mer forskning om kvinnodominerade arbetsplatsernas arbetsskador. Miljöpartiet föreslår också en satsning på arbetsmiljön för personalen

i den kvinnodominerade vård- och omsorgsbranschen i form av arbetstidsförkortning med bibehållen lön. Vi satsar 500 miljoner kronor till en pott som kommunerna kan ansöka från för att förkorta arbetstiden för sin personal i äldreomsorgen.

Miljöpartiet anser att utsatta gruppers möjligheter att ta till vara sina rättigheter måste stärkas och att samhället måste ta sitt ansvar för att motverka rasism och diskriminering. Vi vill bl.a. ge antidiskrimineringsbyråerna större möjligheter att driva diskrimineringsmål i domstol och se över hur möjligheten att processa strukturell diskriminering i domstol kan utvecklas. Skolan är en nyckelarena för att motverka rasism i samhället. Miljöpartiet satsar 50 miljoner kronor för kompetensutveckling för lärare inom ramen för Forum för levande historias verksamhet.

På integrationsområdet använder vi de 200 miljoner kronor för två år som regeringen låter utsatta områden tävla om (stimulansmedel för att stärka utanförskapsområden) på förbättrad sfi-undervisning i de aktuella bostadsområdena. Dessa resurser återfinns i stället under utgiftsområde 16.

Inom jämställdhetsområdet föreslår vi ett förstärkt uppdrag till Diskrimineringsombudsmannen (DO) och vi avsätter 450 miljoner kronor under tre år till en statlig stimulanspott för jämställda löner inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Vi vill också att Medlingsinstitutet får ett tydligt uppdrag att i samarbete med arbetsmarknadens parter föreslå aktiva åtgärder mot de strukturella löneskillnaderna.

Jag avvisar regeringens förslag till ramar för budgetåret 2013 och ställer mig i stället bakom vad som framförs i motion 2012/13:Fi303 (MP) om en ram som ligger 40 miljoner kronor lägre än regeringens förslag för utgiftsområde 13 och en ram som ligger 5 130 miljoner kronor högre än regeringens förslag för utgiftsområde 14.

3. Ramar för utgiftsområdena 13 och 14 (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Rent statsfinansiellt är Sveriges ekonomiska utgångsläge relativt gott. Där- emot biter sig arbetslösheten fortfarande fast vid oroväckande höga nivåer. Sverigedemokraterna ser stora problem med matchningen på arbetsmarknaden. Politikens inriktning på detta område måste vara att skapa förutsättningar för att Sveriges befintliga arbetskraft ska kunna möta den efterfrågan som finns på arbetsmarknaden. Vi ser till skillnad från regeringen inte något egenvärde i att bedriva en överdriven utbudspolitik avseende lågutbildad eller okvalificerad arbetskraft.

Det är Sverigedemokraternas mening att såväl socialdemokratiska som borgerliga regeringar de senaste decennierna har fört en extrem invandringspolitik. Det som utmärkt svensk invandringspolitik har varit invandringens massiva omfattning, sett till Sveriges befolkningsstorlek. Den förda politiken har bl.a. lett till att vi i hög hastighet tagit emot mycket svårintegrerade invandrargrupper med dåliga förutsättningar att kunna bidra till välfärden och bli en del av samhället. Sverigedemokraternas ambition är

att totalt reformera invandringsspolitiken, på ett sådant sätt att den blir ansvarsfull, human och samhällsvårdande. Det primära målet med vår politik är att återupprätta en gemensam nationell identitet, och därmed uppnå en stark inre solidaritet i det svenska samhället. Vår politik på invandrings- och integrationsområdet bedöms minska asyl- och anhöriginvandringen med totalt 90 procent.

Vi skär ned kraftigt på flera områden i takt med att denna restriktiva invandrings- och integrationspolitik genomförs. Vi väljer dock att inte avbryta ersättningen till kommuner i förtid utan låter redan ingångna avtal löpa till dess naturliga slut, vanligtvis 24 månader. Som ett resultat av det märks inte den fulla effekten av besparingarna förrän mot slutet av budgetperioden. Anslagen Integrationsåtgärder, Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare, Hemustrustningslån, Åtgärder mot diskriminering och rasism samt Särskilda jämställdhetsåtgärder avskaffas i sin helhet.

Sverigedemokraterna ser med oro på att arbetslösheten bitit sig fast på höga nivåer och menar att en rad åtgärder behöver vidtas för att komma till rätta med problemen. Vår politik på området sysselsättning har fyra övergripande syften: (i) skapa starkare drivkrafter för att arbeta, (ii) göra det enklare och billigare att anställa, (iii) råda bot på den mismatchning som tilltagit på arbetsmarknaden samt (iv) minska utbudet av okvalificerad invandrad arbetskraft. Vi föreslår bl.a. ett femte jobbskatteavdrag, en generell nedsättning av de sociala avgifterna som framför allt gynnar små företag och en lindring av arbetsgivarnas sjuklöneansvar.

Vår viktigaste satsning för att bryta ungdomsarbetslösheten är införandet av lärlingsjobb. Den nya anställningsformen skulle möjliggöra för en arbetsgivare att anställa en ung lärling med en provanställningsperiod om tolv månader i stället för dagens sex där arbetsgivaravgiften är helt avskaffad. Satsningen bedöms brutto kunna skapa 50 000 nya lärlingsjobb. Den syftar till att bryta ungdomsarbetslösheten och stärka ungdomars konkurrenskraft på en arbetsmarknad som i allt högre grad präglas av låglönekonkurrens och diskrepans mellan det faktiska behovet av och tillgången till kompetens. Reformen beräknas medföra minskade inkomster för staten om ca 800 miljoner kronor per år fr.o.m. 2013.

Den fria arbetskraftsinvandringen som infördes 2008 har medfört stora påfrestningar på arbetsmarknaden. Den har lett till stora undanträngningseffekter av svensk arbetskraft och innebär samtidigt att det är fritt fram för lönedumpning eller lönesammanpressning. Sverigedemokraterna förespråkar i stället ett gästarbetarsystem där tillfälliga luckor på den svenska arbetsmarknaden kan täppas till genom tillfälliga arbetstillstånd. På sikt måste dock ambitionen vara att eventuella efterfrågeöverskott kompenseras genom utbildningssatsningar så att den arbetskraft som finns i vårt land utbildas till att kunna ta de arbetstillfällena som erbjuds inom landet. Den tämligen modesta arbetskraftsinvandring som då kan bli aktuell kommer

endast kunna ske till sektorer eller branscher där det råder brist på lämpliga arbetstagare och där arbetsgivare inte kan finna nödvändig kompetens i Sverige.

Starta-eget-bidrag har lovordats av bl.a. Riksrevisionen som en av de bästa sysselsättningsskapande åtgärderna som finns inom det arbetsmarknadspolitiska området. Trots programmets goda resultat finns en generell 25-årsgräns och det mycket låga stödet ges bara i sex månader. Ett utökat starta-eget-bidrag skulle bryta en del av ungdomars sociala utanförskap och påverka sysselsättningen positivt. Sverigedemokraterna föreslår därför en 20-årsgräns och en förlängning av den tid under vilken stödet utbetalas till nio månader. Vi avsätter 350 miljoner kronor årligen för att utveckla starta-eget-bidraget.

I dag finns en lagstadgad diskriminering på den svenska arbetsmarknaden genom de s.k. instegsjobben som infördes under förra mandatperioden. Rent arbetsmarknadspolitiskt har åtgärden dessutom misslyckats helt med sitt syfte, då ytterst få av instegsjobbarna lyckas ta klivet in på den ordinarie arbetsmarknaden efter avslutad skattefinansierad anställning. Genom att slopa instegsjobben skapas ett utrymme på 509 miljoner kronor 2013, 594 miljoner kronor 2014, 624 miljoner kronor 2015 och 624 miljoner kronor 2016.

Sverigedemokraterna avsätter 100 miljoner kronor till ett kulturarslyft. Medlen ska användas till att ge arbetslösa kulturarsarbetare med adekvat utbildning förtur till tjänster inom ramen för kulturarslyftet och till att höja subventioneringsgraden av lönekostnaden för dem som anställs inom kulturarslyftet. På så sätt görs verksamheten mer intressant för arbetsgivare och kan förväntas leda till fler anställningar.

Sverigedemokraterna vill stärka människors ekonomiska trygghet bl.a. genom att reformera arbetslöshetsförsäkringen. Sverigedemokraterna vill höja taket i försäkringen till 900 kronor per dag. Vi vill införa möjligheten för personer att under de 100 första dagarna av arbetslöshet söka arbeten inom sitt geografiska närområde och inom sitt kompetensområde. Vi förbättrar också villkoren för deltidsarbetslösa på så sätt att de får rätt till 300 dagars a-kassa mot dagens 75 dagar. Netto innebär dessa satsningar 5 700 miljoner kronor mer än regeringen tillför a-kassan för 2013.

Jag avvisar regeringens förslag till ramar för budgetåret 2013 och ställer mig i stället bakom vad som framförs i motion 2012/13:Fi219 (SD) om en ram som ligger 4 803 miljoner kronor lägre än regeringens förslag för utgiftsområde 13 och en ram som ligger 5 551 miljoner kronor högre än regeringens förslag för utgiftsområde 14.

4. Ramar för utgiftsområdena 13 och 14 (V)

Josefin Brink (V) anför:

För Vänsterpartiet är full sysselsättning det överordnade målet för den ekonomiska politiken. Vi vill se breda samhällsinvesteringar för att skapa fler jobb. Vi lägger förslag för att utjämna inkomstskillnaderna mellan kvinnor

och män och som ökar den ekonomiska jämlikheten. Rättvisa är produktivt, och ekonomisk jämlikhet är en framgångsfaktor för ett lands hela utveckling.

En sammanhållen statlig arbetsförmedling med nationell överblick är en förutsättning för en väl fungerande arbetsmarknad. Vi vill avveckla systemet med s.k. kompletterande aktörer och privata jobbcoacher. Vänsterpartiet slopar de rigida garantiprogrammen och satsar i stället på aktiva åtgärder med högre kvalitet som stärker de arbetsökandes möjligheter till anställning.

Vi avvecklar fas 3. De som redan är placerade i fas 3 erbjuds aktiva och värdiga insatser utformade efter den enskildes behov. Vi erbjuder bl.a. meningsfullt arbete till kollektivavtalsenliga villkor i 14 000 nyinrättade övergångsjobb i offentligt finansierad verksamhet och ideella organisationer. Utöver denna satsning bereder vi plats i yrkesutbildning inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen, yrkesvux, yrkeshögskolan och som anställd lärling. Vi viker också ett antal utbildningsplatser för gruppen med möjlighet att läsa in grundskole-, gymnasie- eller högskolekurser med förmånliga villkor. För andra kan lönebidrag innebära en väg till varaktigt arbete.

Vi genomför ett treårigt program för generationsväxling i arbetslivet med trainee- och lärlingsanställningar samt utbildningsvikariat. Genom att äldre anställda handleder nyanställda tas kunskaper och erfarenheter till vara och överförs till nästa generation. Stöd utgår med hälften av den totala lönekostnaden för en arbetstagare som fyllt 60 år och är handledare till en nyanställd. Vi satsar också på ett kunskapslyft för anställda inom äldre- och handikappomsorgen samt psykiatrin. Under utbildningen bereds nästa generations omsorgsarbetare möjlighet att komma in i yrket genom utbildningsvikariat. Den tredje delen i vår generationsväxlingssatsning utgörs av lärlingsanställningar i bristyrken. Vi avsätter därför medel till anställningsstöd och handledartillägg under det första lärlingsåret för att uppmuntra lärlingsanställningar. Anställningsstödet kan även användas under färdigutbildningsåret för dem som har examen från yrkesförberedande gymnasieprogram. Satsningen möjliggör sammanlagt omkring 25 000 årsanställningar per år för unga arbetslösa, anställningar som behövs för att vårt samhälle ska fungera och utvecklas.

Det är ofta lättare för den som har ett arbete att starta eget än för den som är arbetslös. Vi vill därför att den som får tjänstledigt för att starta eget ska kunna få stöd för start av näringsverksamhet under förutsättning att arbetsgivaren anställer en arbetslös som vikarie. Det behövs också fler platser i arbetsmarknadsutbildningar. De ska riktas in på områden där det riskerar att uppstå flaskhalsar och brister och underlättar därmed struktur- omvandling och leder ofta till varaktig anställning.

Det krävs kraftfulla insatser för att bryta diskrimineringen av personer med funktionsnedsättning i arbetslivet. Vänsterpartiet anser att regeringen snabbt ska införa bristande tillgänglighet i diskrimineringslagstiftningen i

enlighet med det riksdagsbeslut som fattades i juni 2012. För att lagstiftningen ska få önskad effekt på arbetsplatserna anslår vi tillfälliga medel för att Arbetsmiljöverket ska kunna anställa tillgänglighetsinformatörer som kan utbilda och informera arbetsgivare. Dagens låga nivå på taket för lönebidragsersättningen utgör enligt såväl Arbetsförmedlingen som arbetsgivare ett hinder för att anställa personer med lönebidrag. Vi anslår därför medel för att höja taket med 2 000 kronor per månad. Samma takhöjning sker för skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA), utvecklingsanställning och trygghetsanställning.

Vi satsar på att återupprätta den inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringen, men även den allmänna grundförsäkringen behöver en omfattande förstärkning. Vi höjer taket, den högsta dagpenningen, till 960 kronor och golvet till 410 kronor från den 1 januari 2013. För att undvika en fortsatt urholkning av försäkringen indexerar vi beloppen till löneutvecklingen. Vi höjer ersättningsnivån till 80 procent för hela ersättningsperioden samt för tid med aktivitetsstöd. Vi minskar antalet karensdagar med två per år för att på sikt ta bort dem helt. Vi tar bort 75-dagarsbegränsningen vid deltid-arbetslöshet. Vi föreslår också en kraftig förstärkning av grundförsäkringen. Vi anslår medel så att alla som uppfyller grundvillkoren i 9 § lagen om arbetslöshetsförsäkring och har varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen i tre månader kan få rätt till ersättning med grundbeloppet. Regeringens s.k. arbetslöshetsavgift gör medlemsavgifterna till a-kassorna orimligt höga och orättvist differentierade. Vi avskaffar därför arbetslöshetsavgiften. Ingen kommer då att behöva betala mer än ca 100 kronor per månad i medlemsavgift till sin a-kassa. Vi inför också avdragsrätt för medlemsavgiften.

Vår politik syftar till att understödja målet om arbete åt alla och att skapa ett arbetsliv präglad av goda arbetsvillkor. Ett systematiskt förebyggande arbete är avgörande för att minska ohälsan i arbetslivet. För att stärka och utveckla Arbetsmiljöverkets tillsyns- och informationsarbete, utbildning av skyddsombud och de regionala skyddsombudens verksamhet anslår vi 115 miljoner kronor mer än regeringen per år under åren 2013–2015. Vi skärper kraven på arbetsgivare att bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete och genomföra lönekartläggningar och upprätta handlingsplaner för jämställda löner. Vi skärper kraven på aktivt förebyggande arbete och tillför Diskrimineringsombudsmannen (DO) 10 miljoner kronor per år under åren 2013–2015 och ger myndigheten ett tydligare uppdrag att arbeta med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering.

På integrationsområdet föreslår Vänsterpartiet att en lagstiftning införs som gör samtliga kommuner skyldiga att ta emot flyktingar. Vi höjer schablonersättningen med avsikt att höja kvaliteten och ambitionsnivån på flyktingmottagandet. Vi vill också ge kommunerna rätt till ersättning för introduktion av personer som anhöriginvandrat upp till sex år efter det att anknytningspersonen fått en kommunplacering. Vi avvisar delar av regeringens satsning på lotsar i etableringsprocessen. Vi avvisar också regering-

ens sfi-bonus, medlen för urbant utvecklingsarbete och det prestationsbaserade ersättningssystemet till kommuner som har avtal om flyktingmottagande.

Jag avvisar regeringens förslag till ramar för budgetåret 2013 och ställer mig i stället bakom vad som framförs i motion 2012/13:Fi250 (V) om en ram som ligger 45 miljoner kronor högre än regeringens förslag för utgiftsområde 13 och en ram som ligger 12 991 miljoner kronor högre än regeringens förslag för utgiftsområde 14.